

Vuosilomakoulutus

Aleksanteri Viinikka

Juristi

Talonrakennusteollisuus ry

Koulutuksen sisältö

- Vuosiloman ansainta
- Vuosilomapalkka ja lomarahatalonrakennusteollisuudessa
- Vuosiloman antaminen

Vuosiloman ansainta

Vuosiloman ansainta

- Vuosilomalaki rakentuu nk. ansaintaperiaatteelle.
 - Loma kertyy lähtökohtaisesti työnteon perusteella, mutta vuosilomalain säännökset johtavat käytännössä siihen, että työntekijä voi olla poissa työstä ja ansaita lomaa samoin kuin työssä ollut työntekijä.
- Vuosilomaa ansaitaan kalenterikuukausittain.
 - Kalenterikuukautta, jolta lomaa kertyy, kutsutaan täydeksi lomanmääräytymiskuukaudeksi.

Vuosiloman ansainta

- Työntekijällä on oikeus saada vuosilomalain mukaan lomaa 2,5 arkipäivää kultakin täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta.
 - Arkipäivä = muut viikonpäivät kuin sunnuntai, kirkolliset juhlapäivät, itsenäisyyspäivä, jouluaatto, juhannusaatto, pääsiäislauantai ja vapunpäivä.
- Jos työsuhde on lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä jatkunut yhdenjaksoisesti alle vuoden, lomaoikeus on kaksi arkipäivää kultakin täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta.
 - Lomanmääräytymisvuosi = 1.4.-31.3.

Ansaintasäännöt

- Vuosilomalaki tunnistaa kaksi ansaintasääntöä: 14 päivän ansaintasääntö ja 35 tunnin ansaintasääntö.
- Ansaintasäännön valinta tehdään työsopimuksen mukaisen työajan perusteella.
 - Jos työsopimuksen mukainen työaika on vähintään 14 päivää jokaisessa kalenterikuukaudessa, työntekijä kuuluu 14 päivän ansaintasäännön piiriin, eikä työtuntien lukumäärällä ole merkitystä.
 - Jos taas yhdenkin kuukauden työaika jää työsopimuksen mukaan alle 14 päivän, työntekijä kuuluu 35 tunnin ansaintasäännön piiriin, eikä työpäivien lukumäärällä ole tämän jälkeen merkitystä.

Ansaintasäännöt

- Jos tosiasiallinen työaika muodostuu toiseksi kuin työsopimuksen mukainen työaika, ratkaisevaa on tosiasiallinen työaika.
 - Työntekijän, joka tosiasiallisesti työskenteli vähintään 14 päivänä kuukaudessa, katsottiin kuuluvan 14 päivän ansaintasäännön piiriin, vaikka työsopimuksen mukainen työaika oli alle 14 päivää kuukaudessa (TN 1286-92).
- Vaihtelevalla työajalla (esim. 0-40 h) työskentelevän kohdalla ansaintasäännön valinta joudutaan tekemään toteutuneen työajan perusteella jälkikäteen.
- Työntekijään sovelletaan lomanmääräytymisvuoden aikana kahta ansaintasääntöä vain, jos hänen työsuhteensa ehdot muuttuvat pysyvästi.

Ansaintasäännön valinta

- Täytenä lomanmääräytymiskuukautena pidetään kalenterikuukautta, jolloin työntekijälle on kertynyt vähintään 14 työssäolopäivää tai työssäolon veroista päivää.
- Työpäivän pituudella tai viikonpäivällä ei ole merkitystä.
- 35 tunnin ansaintasääntöä sovellettaessa täydeksi lomanmääräytymiskuukaudeksi katsotaan sellainen kalenterikuukausi, jonka aikana työntekijälle on kertynyt vähintään 35 työtuntia tai työssäolon veroista tuntia.
- Jos yhdenkin kuukauden sovittu työaika jää alle 14 päivän, työntekijä kuuluu 35 tunnin ansaintasäännön piiriin.
- Esimerkki
 - Työntekijä A:n työsopimuksessa on sovittu työajaksi 0-40 h viikossa opiskelujen vuoksi. A on työskennellyt kesäaikana kokoaikaisena, mutta opiskelukuukausina vaihtelevasti. Opiskelukuukausiin sisältyy kuukausia, jolloin työtä on tehty vain 1-2 päivää viikossa. A kuuluu näin ollen 35 tunnin ansaintasäännön piiriin.

Työntekijän oikeus vapaaseen

- Työntekijällä, joka sopimuksen mukaan tekee kaikkina kalenterikuukausina työtä alle 14 päivää tai 35 tuntia, on työsuhteen kestäessä oikeus halutessaan saada vapaata kaksi arkipäivää kultakin kalenterikuukaudelta, jonka aikana hän on ollut työsuhteessa.
- Säännös soveltuu myös silloin, kun työntekijällä on peräkkäisiä määräaikaisia työsuhteita samaan työnantajaan.
- Työntekijän on ilmoitettava halustaan käyttää vapaata ennen lomakauden alkua.

Työssäolon veroinen aika

- Työssäolon veroinen aika jaetaan seuraavaan kolmeen kokonaisuuteen:
 - poissaoloaika, jolta työnantajalla on lakiin perustuva palkanmaksuvelvollisuus
 - työajan tasaamiseksi annettu vapaa
 - vuosilomalain 7.2 §:n luettelossa mainittu poissaoloaika.

Poissaoloaika, jolta työnantajalla on lakiin perustuva palkanmaksuvelvollisuus

- Vuosiloma
- Itsenäisyyspäivä
- Irtisanomisaika
- Työnteon estyminen työsopimuslain 2 luvun 12 §:ssä mainitusta syystä.

Työajan tasaamisvapaat

- Saman kalenterikuukauden aikana viikkotyöajan tasaamiseksi annetuista vapaapäivistä työssäolon veroisina pidetään kuitenkin vain neljä päivää ylittäviä vapaapäiviä, jollei vapaata ole annettu yli kuuden arkipäivän pituisena yhtenäisenä vapaana.
- Rakennusalalla työajan lyhennyksenä annetut vapaapäivät luetaan työssäolopäivien veroisiksi päiviksi vuosilomapäiviä ansaittaessa.

Vuosilomalain 7.2 §:n luettelo

- Perhevapaat
 - Erytisraskausvapaa (TSL 4:1 §)
 - Tilapäinen hoitovapaa (TSL 4:6 §)
 - Pakottavista perhesyistä johtuva poissaolo (TSL 4:7 §)
 - Omaishoitovapaa (TSL 4:7 b §)
 - Enintään 160 raskaus- ja/tai vanhempainvapaapäivää yhtä synnytyskertaa tai adoptiota kohden. (TSL 4:1 ja 4:2 a §)

Vuosilomalain 7.2 §:n luettelo

- Sairauspoissaolo
 - Työssäolon veroista aikaa ovat ne työpäivät ja työtunnit, jolloin työntekijä on estynyt tekemästä työtään sairauden tai tapaturman vuoksi enintään 75 työpäivää lomanmääräytymisvuodessa.
 - Jos työkyvyttömyys on jatkunut yhdenjaksoisesti lomanmääräytymisvuoden päättymisen jälkeen, työssäolon veroista aikaa on enintään 75 työpäivää tätä sairautta tai tapaturmaa kohti.
 - Pl. tilanteet, joissa työntekijä on aiheuttanut työkyvyttömyytensä tahallaan tai törkeällä tuottamuksella. (TN 67/85)

Vuosilomalain 7.2 §:n luettelo

- Sairauspoissaolo
 - Esimerkki
 - Työntekijällä on ensimmäisen lomanmääräytymisvuoden alkupuolella 10 työpäivän sairauspoissaolo. Lomanmääräytymisvuoden lopulla hänellä alkaa 120 työpäivää kestävä sairauspoissaolo, josta 50 päivää ajoittuu ensimmäiselle lomanmääräytymisvuodelle ja 70 toiselle lomanmääräytymisvuodelle. Toisen lomanmääräytymisvuoden lopulla hänellä on vielä 40 työpäivän sairauspoissaolo.
 - Ensimmäisen lomanmääräytymisvuoden sairauspoissaolot ovat työssäolon veroista aikaa kokonaisuudessaan, koska 75 työpäivän kiintiö ei ylity. Lomanmääräytymisvuosien taitteeseen sattuvasta sairauspoissaolosta 25 työpäivää on työssäolon veroista aikaa toisen lomanmääräytymisvuoden aikana, koska 50 päivää on jo kulunut ensimmäisen lomanmääräytymisvuoden aikana. Loput 45 päivää tästä sairauspoissaolosta eivät ole työssäolon veroista aikaa. Toisenakin lomanmääräytymisvuonna voi olla yhteensä enintään 75 työssäolon veroista sairauspäivää, joten viimeinen 40 työpäivän sairauspoissaolo on työssäolon veroista aikaa.

Vuosilomalain 7.2 §:n luettelo

- Lääkärin määräämän, ammattitaudin tai (työ)tapaturman johdosta työkyvyn palauttamiseksi tai säilyttämiseksi annettavan lääkinnällisen kuntoutuksen takia
 - Enintään 75 työpäivää lomanmääräytymisvuodessa taikka jos kuntoutus jatkuu yhdenjaksoisena lomanmääräytymisvuoden päättymisen jälkeen, enintään 75 työpäivää tätä kuntoutusjaksoa kohden.
- Karanteeni
- Opintovapaa
 - Enintään 30 työpäivää lomanmääräytymisvuodessa, ja vain jos työntekijä on välittömästi opintovapaan jälkeen palannut työhön.

Vuosilomalain 7.2 §:n luettelo

- Työn edellyttämä koulutus, johon työntekijä osallistuu työnantajan suostumuksella.
 - Työnantaja ja työntekijä voivat sopia siitä, että työssäolopäivien veroisiksi päiviksi luetaan vain 30 työpäivää kerrallaan.
- Lomauttamisen (enintään 30 työpäivää kerrallaan)
- Lomauttamista vastaavan työviikkojen lyhentämisen tai muun siihen verrattavan työaikajärjestelyn takia (enintään kuusi kuukautta kerrallaan)
 - Jos tällainen työaikajärjestely jatkuu keskeytyksettä lomanmääräytymisvuoden päättymisen jälkeen, uuden kuuden kuukauden jakson laskeminen aloitetaan lomanmääräytymisvuoden päättymisen jälkeen.
- Reservin harjoitus ja täydennyspalvelus
- Julkinen luottamustehtävä ja todistaminen

Lisävapaapäivät

- Koskee tilanteita, joissa työntekijä on ollut poissa työstä sairauden, tapaturman tai lääkinnällisen kuntoutuksen vuoksi niin, että hänen täydeltä lomanmääräytymisvuodelta ansaitsemansa vuosiloma alittaa 24 päivää.
- Oikeutta lisävapaapäiviin ei kuitenkaan ole enää sen jälkeen, kun poissaolo on yhdenjaksoisesti jatkunut yli 12 kuukautta.
- Poissaolon yhdenjaksoisuuden katkaisevat poissaolojaksojen väliin sijoittuvat työssäolopäivät tai -tunnit, jotka oikeuttavat täyteen lomanmääräytymiskuukauteen.
- Yhdenjaksoisuutta eivät kuitenkaan katkaise sellaiset työssäolopäivät tai -tunnit, joiden aikana työntekijä työskentelee osasairauspäivärahalla.
- Työntekijällä on oikeus saada lisävapaapäiviltä säännönmukaista tai keskimääräistä palkkaansa vastaava korvaus.

Vuosilomapalkka ja lomarahatalonrakennusteollisuudessa

Vuosilomapalkka (yleistä)

- Työntekijällä on oikeus saada vuosilomansa ajalta vähintään säännönmukainen tai keskimääräinen palkkansa.
- Palkkaan kuuluvat luontoisedut on vuosiloman aikana annettava vähentämättöminä.
- Luontoisedut, jotka eivät ole työntekijän käytettävissä vuosiloman aikana, korvataan rahalla.

Talonrakennusteollisuuden työntekijöiden lomarahaha

- Talonrakennusalalla vuosiloman ajalta maksettava lomarahaha koostuu lomapalkan ja niin sanotun lomaltapaluurahan muodostamasta kokonaisuudesta.
- Lomarahan suuruus on 18,5 prosenttia (14 prosenttia kesäosuus, 4,5 prosenttia talviosuus) lomanmääräytymisvuoden aikana työntekijälle työssäolon ajalta maksetusta tai maksettavaksi erääntyneestä palkasta yli- ja hätätyöstä maksettu korotus mukaan lukien.
- Koululaisten ja opiskelijoiden lomarahan suuruus on kuitenkin 14 prosenttia.

Talonrakennusteollisuuden työntekijöiden lomarahaa

- Perhevapaiden ajalta kertyneiden vuosilomapäivien lomapalkka ja lomarahaa määräytyy seuraavasti: jokaiselta perhevapaan aikana kertyneelle lomapäivälle työntekijä saa lomarahaa 12 kertaa henkilökohtaisen tuntipalkkansa.
- Esimerkki
 - Työntekijä, jonka henkilökohtainen tuntipalkka on 13 euroa, ansaitsee perhevapaan ajalta vuosilomaa 2,5 lomapäivää kuukaudessa. Kertyneen lomarahan määrä on siten $2,5 \text{ lomapäivää} \times 13 \text{ euroa} \times 12 = 390 \text{ euroa}$, joka on kuukauden ajalta kertyvä lomarahan määrä.
- Jos täydessä lomanmääräytymiskuukaudessa on sekä työpäiviä että perhevapaapäiviä, maksetaan työntekijälle suhteellinen osuus perhevapaan perusteella kertyneestä lomarahasta.
- Esimerkki
 - Kuukauden aikana on 21 työpäivää, joista työntekijä on ollut perhevapaalla viisi päivää. Lomarahana kyseisen kuukauden perhevapaalta maksetaan $2,5 \text{ lomapäivää} \times 13 \text{ euroa} \times 12 \times 5/21 = 93 \text{ euroa}$.

Talonrakennusteollisuuden työntekijöiden lomarahaha

- Lomarahasta maksetaan työntekijälle kesälomaa vastaava osuus (14 %) kesälomalle jäätessä ja talvilomaosuus (4,5 %) talvilomalle jäätessä.
- Talvilomaa voi pitää aina seuraavan lomanmääräytymisvuoden alkuun saakka, mutta lomarahaha lasketaan kuitenkin lomaa kerryttäneen lomanmääräytymisvuoden ansion mukaan, vaikka lomanmääräytymisvuosi on ehtinyt vaihtua jo uuteen.
- Jos loma pidetään jaksoissa, voidaan osuudet jakaa lomapäivien suhteessa tai maksaa koko kesälomaosuus ennen ensimmäisen lomajakson alkamista.
- Jos työntekijä ei ole ansainnut talvilomaa ja hän ilmoittaa, ettei halua pitää talvella ylimääräistä vapaata, koko lomarahaha 18,5 prosenttia voidaan maksaa kesäloman yhteydessä.
- Lomarahaa ei voi sisällyttää aikapalkkoihin tai urakkahintoihin.

Talonrakennusteollisuuden työntekijöiden lomarahat

- Lomarahan laskentapohjaan kuuluvat seuraavat erät:
 - Vuorotyölisä
 - Työajan tilapäisestä järjestelystä maksettu lisä
 - Ilta- ja yötyölisä
 - Pääsiäislauantailta maksettava korotus
 - Viikkolevon menetyksestä maksettava korvaus
 - Ay-kurssin ajalta maksettu ansionmenetyks
 - Luottamusmiesvapaan ansionmenetyksen korvaus
 - Työsuojeluvaltuutetun vapaan ansionmenetyksen korvaus
 - Yhteisen työpaikan yhteismiehen vapaan ansionmenetyksen korvaus
 - YT-neuvottelukunnan tai työsuojelun yhteistoimintaelinten jäsenenä suoritetusta tehtävästä saatu ansionmenetyksen korvaus
 - Sääestepalkka
 - Sairaus- ja tapaturma-ajan palkka, enintään kuitenkin 75 työpäivää lomanmääräytymisvuodessa, taikka jos työkyvyttömyys jatkuu yhdenjaksoisena lomanmääräytymisvuoden päättymisen jälkeen, enintään 75 työpäivää tätä sairautta tai tapaturmaa kohden
 - Sairausajan palkka, jota maksetaan sairaan lapsen hoidon ajalta.

Talonrakennusteollisuuden työntekijöiden lomarahat

- Lomarahan laskentapohjaan eivät kuulu seuraavat korvaukset:
 - Ansionmenetykskorvaus (muu kuin erikseen mainitut)
 - Työajan lyhennyksestä ja arkipyhäkorvauksista maksettava erillinen palkanosa
 - Hälytysraha
 - Irtisanomis- ja lomautusilmoitusajan laiminlyönnistä johtuva korvaus
 - Itsenäisyyspäivän palkka
 - Lomarahat (-korvaus)
 - Matka-ajan palkka
 - Matkakustannusten korvaus
 - Päivärahat
 - Työvuoron loppuun saakka maksettu palkka sairauden tai tapaturman sattuessa kesken työpäivän
 - Työterveydenhuollon tarkastuksen ajalta maksettu ansionmenetyksen korvaus
 - Äitiys- ja isyysvapaan ajalta maksettava palkka
 - Työtapaturma-ajan palkka
 - Työkalukorvaus
 - Vahingonkorvaus
 - Varallaolokorvaus
 - Odotusajan palkka.

Talonrakennusteollisuuden työntekijöiden lomarahaha

- Työsuhteen päättyessä maksetaan työntekijälle vielä maksamatta oleva lomarahaha kokonaisuudessaan lopputilin yhteydessä.
- Työntekijällä, joka työsuhteensa kestäessä on ollut vähemmän kuin 14 päivänä työssä, ei ole oikeutta lomarahahaan, jos hän itse päättää työsuhteensa tai työnantaja purkaa hänen työsuhteensa työsopimuslain 8 luvun 1 §:n nojalla.
- Esimerkki
 - Kesätyöntekijä, joka on työskennellyt työmaalla viikon, irtisanoo työsuhteensa. Työnantajalla ei ole velvollisuutta maksaa lomarahaa lopputilin yhteydessä.

Rakennusalan toimihenkilöiden vuosilomapalkka

- Toimihenkilön vuosilomapalkan tulee aina vastata vähintään tavanomaista kuukausipalkkaa.
- Kuukausipalkka jaetaan luvulla 25 ja kerrotaan lomapäivien lukumäärällä.
- Huomioon otettavat lisät riippuvat siitä, katsotaanko ne kiinteiksi vai muuttuviksi korvauksiksi.
 - Kiinteillä korvauksilla tarkoitetaan sellaisia palkkaeriä, joista on sovittu joko työsopimuksessa tai työehtosopimuksessa ja jotka maksetaan työntekijälle säännöllisesti hänen viikko- tai kuukausipalkkansa ohessa.
 - Muuttuvilla korvauksilla tarkoitetaan puolestaan muita kuin edellä mainittuja palkkaeriä, jotka nimensä mukaisesti muuttuvat olosuhteiden mukaan.
- Lomapalkkaa laskettaessa otetaan samalla huomioon myös muut jatkuvat tai säännöllisesti toistuvat sopimusperusteiset lisät sekä säännöllisesti toistuvat sunnuntaityökorotukset. (TH TES 42 § 2. kohta)
- Milloin toimihenkilölle maksetaan ylityöstä, vuorotyöstä, aloittamis- tai lopettamistyöstä kiinteitä kuukausikorvauksia, on nämä palkan luonteiset erät maksettava myös vuosiloman aikana.

Rakennusalan toimihenkilöiden vuosilomapalkka

- Vuosilomapalkka on maksettava ennen loman alkamista, ellei paikallisesti ole sovittu sen maksamisesta säännönmukaisina palkanmaksupäivinä.
- Enintään kuuden päivän pituiselta lomajaksolta lomapalkka saadaan maksaa työsuhteessa tavanmukaisesti noudatettavana palkanmaksupäivänä.
- Työsuhteen päättyessä toimihenkilöllä on oikeus saada vuosiloman sijasta lomakorvaus siltä ajalta, jolta hän siihen mennessä ei ole saanut lomaa tai lomakorvausta.

Lomaraha (toimihenkilöt)

- Toimihenkilölle maksetaan lomarahana 50 prosenttia hänen tässä sopimuksessa tarkoitetusta vuosilomapalkastaan (= rahapalkka).
- Laskettaessa lomarahaa jaetaan kuukausipalkka luvulla 25 ja kerrotaan vuosilomalain mukaisten lomapäivien lukumäärällä.
- Puolet lomarahasta maksetaan vuosilomapalkan maksamisen yhteydessä.
- Puolet maksetaan sen palkanmaksun yhteydessä, jolloin toimihenkilön palkka ensimmäiseltä vuosiloman jälkeiseltä työpäivältä maksetaan.
- Mikäli toimihenkilön työsuhde päättyy muusta kuin toimihenkilöstä itsestään johtuvasta syystä, maksetaan hänelle lomaraha myös vuosilomakorvauksesta.
 - Työsopimus päättyy toimihenkilöstä itsestään johtuvasta syystä silloin, kun toimihenkilö irtisanoutuu, purkaa työsopimuksen ilman lainmukaista perustetta taikka aiheuttaa sopimusrikkomuksellaan työsopimuksen päättymisen.

Lomaraha (toimihenkilöt)

- Lomaraha voidaan paikallisesti sopia maksettavaksi joko yhtenä tai useampana eränä kuitenkin niin, että se on kokonaan maksettu viimeistään kyseiseen lomaan oikeuttavaa lomanmääräytymisvuotta seuraavan lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä.
 - Esimerkiksi 1.4.2022-31.3.2023 lomanmääräytymisvuoden lomarahat tulee olla maksettu viimeistään 31.3.2024 mennessä, jos niin sovitaan paikallisesti.
- Vaihtoehtoisesti voidaan sopia lomarahan korvaamisesta vastaavalla vapaalla, joka on pidettävä edellä tarkoitetun lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä.
 - Mikäli paikallisesti sovitaan lomarahan vaihtamisesta vapaaksi, sovitaan samalla vapaan määrä.
 - Ellei lomapäivistä ole muuta sovittu, annetaan vapaapäiviksi työpäiviä.
- Mikäli toimihenkilön työsuhde päättyy ennen lomarahan paikallisesti sovittua maksuajankohtaa, maksetaan lomaraha työsuhteen päättyessä, jos toimihenkilö muutoin on lomaraahan oikeutettu.

Vuosiloman antaminen

Vuosiloman antamisajankohta

- Vuosiloma annetaan työntekijälle työnantajan määräämänä ajankohtana, jolleivät työnantaja ja työntekijä sovi loman pitämisestä myöhemmin selostetulla tavalla.
- Vuosilomasta 24 arkipäivää on sijoitettava lomakaudelle (kesäloma).
 - Lomakausi = 2.5. - 30.9.
- Muu osa lomasta (talviloma) on annettava viimeistään seuraavan lomakauden alkuun mennessä.
- Kesäloma ja talviloma on annettava yhdenjaksoisena, jollei työn käynnissä pitämiseksi ole välttämätöntä jakaa sitä osaa kesälomasta, joka ylittää 12 arkipäivää, pidettäväksi yhdessä tai useammassa osassa.
- Jos loman antaminen lomakaudella aiheuttaa kausiluonteisessa työssä olennaisia vaikeuksia työnantajan toiminnalle, kesäloma voidaan antaa lomakauden ulkopuolella saman kalenterivuoden aikana.

Vuosiloman antamisajankohta

- Työnantajan määritessä loman ajankohdan hänen on ilmoitettava siitä työntekijälle viimeistään kuukautta ennen loman alkamista.
- Jos tämä ei ole mahdollista, loman ajankohdasta voidaan ilmoittaa myöhemmin, kuitenkin viimeistään kahta viikkoa ennen loman alkamista.
- Työnantaja ei saa ilman työntekijän suostumusta määrätä vuosilomaa alkavaksi työntekijän vapaapäivänä, jos tämä johtaa lomapäivien vähenemiseen.
 - Jos työntekijällä on esimerkiksi viisi lomapäivää, työnantaja ei voi määrätä ilman työntekijän suostumusta lomaa alkavaksi lauantaina, koska se käytännössä johtaisi lomapäivien vähenemiseen.
- Kolme päivää tai sitä lyhyempää loman osaa ei saa ilman työntekijän suostumusta antaa niin, että lomapäivä sattuisi työntekijän työvuoroluettelon mukaiseksi vapaapäiväksi.

Työntekijöiden kuuleminen

- Työnantajan on selvitettävä työntekijöille tai heidän edustajilleen vuosiloman antamisessa työpaikalla noudatettavat yleiset periaatteet.
- Ennen loman ajankohdan määrittämistä työnantajan on varattava työntekijälle tilaisuus esittää mielipiteensä loman ajankohdasta.
- Työnantajan on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon työntekijöiden esitykset ja noudatettava tasapuolisuutta lomien sijoittamisessa.

Vuosiloman jakamisesta ja ajankohdasta sopiminen työsuhteen kestäessä

- Työnantaja ja työntekijä saavat sopia, että työntekijä pitää 12 arkipäivää ylittävän loman osan yhdessä tai useammassa jaksossa.
- Työnantaja ja työntekijä saavat sopia vuosiloman sijoittamisesta ajanjaksolle, joka alkaa sen kalenterivuoden alusta, jolle lomakausi sijoittuu, ja joka päättyy seuraavana vuonna ennen lomakauden alkua. Lisäksi saadaan sopia 12 arkipäivää ylittävän lomanosan pitämisestä viimeistään vuoden kuluessa lomakauden päättymisestä.
- Jos työntekijän työsuhde päättyy ennen kuin työntekijällä on oikeus pitää vuosilomaa, työnantaja ja työntekijä saavat sopia työsuhteen päättymiseen mennessä ansaittavan vuosiloman pitämisestä työsuhteen kestäessä.
 - Rakennusalan toimihenkilö TES 4 §: Työnantaja tai toimihenkilö voi halutessaan sisällyttää lomakauden (2.5–30.9.) aikana irtisanomisaikaan edellisen lomanmääräytymisvuoden aikana ansaitun, vielä pitämättömän vuosiloman.
- Työnantaja ja työntekijä saavat työntekijän aloitteesta sopia 24 arkipäivää ylittävän vuosiloman osan pitämisestä lyhennettynä työaikana. Sopimus on tehtävä kirjallisesti.

Vuosiloman jakamisesta ja ajankohdasta sopiminen työsuhteen kestäessä

- Esimerkki 1
 - Kyse on vuoden 2021 lomakaudesta. Työntekijä on ansainnut täyden vuosiloman 30 arkipäivää. Vuosiloma voidaan sijoittaa työnantajan ja työntekijän välisellä sopimuksella ajanjaksolle, joka alkaa 2.1.2021 ja päättyy 30.4.2022. Loman tarkempaa sijoittamista ja jakamista rajoittaa ainoastaan säännös, jonka mukaan yhden loman osan on oltava vähintään 12 arkipäivän mittainen.
- Esimerkki 2
 - Kyse on vuoden 2021 lomakaudesta. Työntekijä on ansainnut täyden vuosiloman 30 arkipäivää. Työnantaja ja työntekijä voivat sopia siitä, että vuonna 2021 työntekijä pitää kesälomaa 12 arkipäivää ja että loman loppuosa 18 arkipäivää pidetään kesäloman 2022 yhteydessä.
- Esimerkki 3
 - Kyse on vuoden 2021 lomakaudesta. Työntekijä on ansainnut täyden vuosiloman 30 arkipäivää. Työnantaja ja työntekijä voivat sopia, että lomasta pidetään 12 arkipäivää ajanjaksolla 2.1.2021-30.4.2022 ja että vuosiloman loppuosa 18 arkipäivää pidetään ajanjaksolla 2.5.-30.9.2022.

Työkyvyttömyys vuosiloman alkaessa ja aikana

- Jos työntekijä on vuosilomansa tai sen osan alkaessa synnytyksen, sairauden tai tapaturman vuoksi työkyvytön, loma on työntekijän pyynnöstä siirrettävä myöhempään ajankohtaan.
- Työntekijällä on pyynnöstään oikeus loman tai sen osan siirtämiseen myös, jos tiedetään, että työntekijä joutuu lomansa aikana sellaiseen sairaanhoitoon tai muuhun siihen rinnastettavaan hoitoon, jonka aikana hän on työkyvytön.
- Jos synnytyksestä, sairaudesta tai tapaturmasta johtuva työkyvyttömyys alkaa vuosiloman tai sen osan aikana, työntekijällä on oikeus pyynnöstään saada siirretyksi vuosilomaan sisältyvät kuusi lomapäivää ylittävät työkyvyttömyyspäivät.
- Edellä tarkoitetut omavastuupäivät eivät saa vähentää työntekijän oikeutta neljän viikon vuosilomaan.
 - Jos työntekijä on ansainnut lomanmääräytymisvuoden aikana enemmän kuin 24 mutta alle 30 arkipäivää lomaa, omavastuupäiviä ovat 24 lomapäivän ylittävät työkyvyttömyyspäivät.
- Oikeutta loman siirtämiseen ei kuitenkaan ole silloin, kun työntekijä on aiheuttanut työkyvyttömyytensä tahallaan tai törkeällä huolimattomuudella.

Työkyvyttömyys vuosiloman alkaessa ja aikana

- Siirretty kesäloma on annettava lomakaudella ja talviloma ennen seuraavan lomakauden alkua.
- Jos loman antaminen tällä tavalla ei ole mahdollista, loma on annettava lomakautta seuraavan kalenterivuoden lomakauden aikana, viimeistään kuitenkin kyseisen kalenterivuoden päättymiseen mennessä.
- Jos loman antaminen ei työkyvyttömyyden jatkumisen vuoksi ole edellä tarkoitetuilla tavoilla mahdollista, saamatta jäänyt loma korvataan lomakorvauksella.
- Työnantajan on ilmoitettava siirretyn loman ajankohta kahta viikkoa tai, jos tämä ei ole mahdollista, viimeistään viikkoa ennen loman alkamista.

Vuosiloman säästäminen

- Työnantaja ja työntekijä saavat sopia 18 päivää ylittävän osan lomasta pidettäväksi seuraavalla lomakaudella tai sen jälkeen säästövapaana.
- Työntekijällä on oikeus säästää 24 päivää ylittävä osa lomastaan, jos siitä ei aiheudu työpaikan tuotanto- ja palvelutoiminnalle vakavaa haittaa.
- Säästövapaa on annettava työntekijälle hänen määräämäänsä kalenterivuonna tai hänen määräämäänsä kalenterivuosina.
- Jollei säästövapaan tarkemmasta ajankohdasta voida sopia, työntekijän on ilmoitettava säästövapaan pitämisestä viimeistään neljä kuukautta ennen sen alkamispäivää.
- Palkan suuruus määräytyy sen kuukausipalkan perusteella, joka työntekijällä on hänen aloittaessa säästövapaan pitämisen.

Kiitos.

Aleksanteri Viinikka
+358 50 4653645
aleksanteri.viinikka@rt.fi